

TARTÓSÍTOTT TÖMEGTAKARMÁNYOK TÁPLÁLÓANYAG TARTALMÁNAK IN VIVO VIZSGÁLATOKBAN TÖRTÉNŐ ÉRTÉKELÉSE

Berkes Brigitta

Takarmányozási és takarmánybiztonsági mérnöki MSc, levelező tagozat

MATE Kaposvári Campus, Élettani és Takarmányozástani Intézet, Gazdasági Állatok

Takarmányozása Tanszék

Belső témavezető: Dr. Tóthi Róbert, egyetemi docens, MATE Kaposvári Campus, Élettani és Takarmányozástani Intézet, Gazdasági Állatok Takarmányozása Tanszék

A gazdáknak évek óta kiszámíthatatlan gazdasági környezetben kell megfelelően helytállni, ezért a cél, hogy nagyüzemi körülmények között növelni tudjuk a fajlagos tejtermelést úgy, hogy a tehén élettartama és szaporodásbiológiai teljesítménye ne romoljon. Ezért kiemelten fontos, hogy kiváló minőségű tömegtakarmánnyal lássuk el az állatot, amik kedvező táplálóanyag-tartalommal és emészthetőséggel rendelkezik. A tehén tejtermelésének egyik alappillére a keményítő, míg egészségének megalapozója az emészthető rost. A fiatal fű-, gabona- és keverékszilázs strukturális rostban és lebontható NDF-ben gazdag.

Diplomadolgozatom célja, hogy összehasonlítsam a nagy hozamú, búzát, árpát, zabot és tritikálét tartalmazó gabona (Missouri) keverékszilázs és a kiváló étrendi hatású olaszperjét, búzát, tritikálét, zabot és árpát tartalmazó (Dakota) keverékszilázs bendő fermentációs paraméterekre gyakorolt hatását és a napi takarmányadagba történő beilleszthetőségüket vizsgáljam.

A két különböző keveréket a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus földterületein termesztették, a termesztéstechnológiai folyamatok megegyeztek mind a két vetett keverék kultúrában. A Missouri keverék 20% őszi búzát, 10% őszi árpát, 40% tritikálét és 30% zabot tartalmazott, míg a Dakota keverék 40% olaszperjét (3 fajta), 30% őszi zabot (2 fajta), 15% őszi tritikálét (2 fajta), 10% őszi árpát és 5% őszi búzát. A kaszálásra május elején került sor. A növények fenológiai fejlődési szakaszainak azonosítására BBCH-skálát használtunk, a kaszálás időpontjában a növekedési stádiumok: olaszperje BBCH 51, őszi zab BBCH 51, őszi tritikálé BBCH 53, őszi búza BBCH 52, őszi árpa BBCH 58. A kaszálást 24 órás

fonnyasztás követte, rendelkezés nélkül, 35%-os szárazanyag tartalom eléréséig. Az bálákba csomagolt keverékekhez erjedést segítő adalékanyagokat nem adagoltunk, csomagolás után egy szintben, UV sugárzástól és a nyirkosodástól védve tároltuk. Az erjedési folyamat 90 napot foglalt magába.

Ezután kezdődhettek meg a bendő fermentációs vizsgálatok. Vizsgálataimat a MATE Kaposvári Campusának tejelő szarvasmarha telepén végeztem el. A kísérletbe 3 nem termelő, bendő kanüllel ellátott, többször ellett Holstein-fríz tehenet állítottunk be. A vizsgált Missouri és Dakota keverékek 3,5 kg mennyiségben kerültek a TMR-be, a kontroll etetési időszak receptúrájában szereplő bükköny-tritikálé szenázs helyettesítéseként. A 14 napos előetelési szakaszt követő 14 napos vizsgálati szakaszban bendő folyadék mintavételezésekre került sor heti két alkalommal. A mintavételi napokon a reggeli etetés előtt, majd az etetést követő 3. és 6. órában történt. A bendőfolyadék mintákból a pH, az ammónia, az összes illószársav, valamint az ecetsav, a propionsav és a vajsav koncentrációja került meghatározásra. Az általunk elvégzett vizsgálatok eredményei alapján megállapítható, hogy sem a Missouri, sem a Dakota keverék nem befolyásolta a bendőben zajló mikrobiális működést. Véleményem szerint további vizsgálatok kiindulópontja lehet az olaszperje-gabona keverék szilázs alapú takarmányok tejtermelésre és tej összetételre gyakorolt hatásának vizsgálata. A kukorica szilázs és lucerna szenázs részarányának nagyobb mértékű helyettesítésére irányuló további, üzemi körülmények között is lefolytatott vizsgálatok szintén hasznos információval szolgálhatnának a jövőben.

A jelen kedvezőtlen gazdasági környezetben a versenyben maradásához elkerülhetetlen a szemléletváltás és a hatékonyság növelő fejlesztés. Ahhoz, hogy jól érezze magát a tehen és sokáig termelésben maradjon nyugalom, állandóság, pihenés, jó egészségi állapot és jó tömegtakarmány szükséges.